

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XVIII. An de potentia absoluta videri possit essentia diuina sine attributis,
vel vna persona sine alijs?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

ordine ad creaturas producibiles infinitas, & obiecta expressibilia infinita. Nam quod plures huiusmodi perfectiones cognoscuntur in Deo, eo visio Dei est perfectior: igitur visio, quæ infinitas cognoscit perfectiones, erit infinitè perfecta. Resp. negando assumptum: ad cuius probationem, concedendum est antecedens, quando perfectiones cognoscendæ sunt distincte; negandum verò, quando perfectiones cognoscendæ non sunt distincte, sed una potius simplex perfectio, fundamentum præbens intellectui imperfecto in ea distinguendi plures, & plures formalitates, per ordinem ad varios terminos possibiles. Dixi intellectui imperfecto, ut est intellectus viatoris, nam intellectus comprehensoris, quia videt illam, ut est in se, nullas in ea distinguit perfectiones per ordinem ad creaturas possibiles, sed vno intuitu videt totam perfectionem, ut est in se, simplicissimam: & solum inæqualitas videndi illam se tenet ex parte modi cognoscendi clariùs, vel minus clarè eandem perfectionem, ut fusiùs infra.

306. Ex his patet ad probationem, prædictam calculationem non procedere in ijs, quæ in Deo sunt formaliter, nam ea non sunt plura, sed vnum, sed tantum in ijs, quæ in Deo sunt eminenter, cuiusmodi sunt infinitæ perfectiones possibiles exemplabiles à divina essentia, in ordine ad quas concedo requiri visionem infinitam; Ad Confirmationem respondeo, non ideo ideas non videri omnes, quia sunt infinitæ fundamentaliter, sic enim tota ratio idealis in Deo videtur, sed quia sunt infinitæ terminatiuè: Vnde ad videndas omnes ideas, requiritur ut videatur scientia Dei cum ordine ad infinitos terminos.

307. Ad primum secundæ sententiæ nego sequelam, quoniam ad comprehensionem non fat est videre quidquid est in obiecto formaliter, sed eà claritate, quæ postulat obiectum ipsum cognosci. Ad probationem nego, ex cognitione attributi secundum omnem gradum perfectionis in eo existentis, sequi distinctam notitiam eorum, ad quæ attributum ipsum virtualiter se extendit. Sed ad summum ex cognitione in claritate adequata cognoscibilitati ipsius. Ratio verò est, quia ea, ad quæ attributum virtualiter se extendit non sunt formaliter in Deo: Vnde posset videri totum attributum, verbi gratia omnipotentia, nullo viso effectu distinctè, ad quem illa potest se extendere. Dixi distinctè, nam sub ratione entis possibilis totum obiectum omnipotentia abstractiuè, & in confuso cognoscitur; sicut & totum obiectum scientia sub ratione seibilis.

308. Ad secundum distingo consequens: implicat penetrari totum esse Dei secundum perfectionem formalem, nego; secundum perfectionem eminentialem, concedo. Vrges, perfectio eminentialis est formaliter in Deo: ergo si non potest penetrari secundum perfectionem eminentialem, nec poterit secundum formalem. Sed distinguendum est

antecedens: est formaliter in Deo perfectio eminentialis entitatiuè & fundamentaliter, concedo; terminatiuè, nego: Et quia perfectio eminentialis vtrumque esse includit, ideo simpliciter dicitur, quod ut talis nequit penetrari.

309. DICES: In Deo non videntur distinctè omnes respectus ad creaturas possibiles, alioqui distinctè viderentur omnes creaturæ: ergo non videtur distinctè quidquid est in Deo formaliter, siquidem ij respectus sunt in Deo formaliter. Resp. Negando, in Deo esse vllum intrinsecum respectum ad creaturas, cum sit omnino absolutus & independens à creaturis. Est igitur sola extrinseca connotatio creaturarum, quas non est necesse videri, visæ essentia.

SECTIO XVIII.

An de potentia absoluta videri possit essentia Diuina sine attributis vel vna persona sine alijs?

310. **P** RIMA sententia affirmat. Est Scoti in 1. dist. 1. quæst. 2. §. *Quantum ad ipsum ar.* Lycheti ibidem, Mayroni quæst. 4. & Scotistarum communis. Fundamentum est formalis distinctio attributorum, & personalitatum ab essentia. Nam quæ sunt à parte rei distincta, possunt distinctis actibus intuitiuè cognosci: nam quæ habent distinctas quidditates, distinctas quoque habent intelligibilitates: igitur potest vnum independentè ab alio cognosci.

311. Sed speciatim arguit Scotus primò. Pater prius origine, quàm generet filium, perfectè intelligit suam essentiam: sed in eo priori essentia nondum est communicata Filio & Spiritui sancto: igitur potest intelligi essentia, non cointellectis personis. Consequentia constat, quia in illo priori intelligitur essentia, non cointellectis personis, nondum productis. Maiorem probat, tum quia quælibet persona intelligit intellectu, ut in se ipsa existente, & non ut alteri communicato: ergo quælibet persona intelligit essentiam, ut in se existentem, & non ut alteri communicatam. Consequentia probatur, quia ad intellectionem non minùs requiritur intelligibile, quàm intellectus: sed perfectum intelligens non minùs requirit, ut habeat intelligibile in se, quod intelligat, quàm intellectum, quo intelligat.

312. Secundò: Si Pater bearetur cognitione essentia, ut communicatæ Filio & Spiritui sancto; suam beatitudinem reciperet à Filio & Spiritu sancto: ergo non omnem perfectionem haberet Pater à se, ut est prior origine personis productis: vnde vterius sequeretur, non omnem perfectionem absolutam esse priorem relativis, sed aliquam, nempe cognitionem essentia, ut communi-

catæ Filio & Spiritui sancto esse posteriorem relatiuis.

313. Tertiò: Per intellectionem Patris Filius producit: igitur non potest per eam Filius intelligi. Quartò, omnis actus terminari potest ad obiectum primum, à quo essentialiter pendet, & abstrahere à secundario, à quo non essentialiter pendet: essentia diuina est obiectum primum beatitudinis, relationes sunt tantum obiectum secundarium: igitur potest beatus tendere ad essentiam, abstrahendo à personis.

314. Quintò: Cognito intuitiue vno relatiuo, non oportet intuitiue cognoscere & alterum: siquidem dæmon intuitiue cognoscit dependentiam creaturæ à Deo, non cognito intuitiue Deo: ergo intuitiue cognito Patre, non oportet intuitiue cognoscere Filium. Confirm. quia Pater non est correlatiuum Spiritui sancti: ergo cognosci potest, non cognito Spiritui sancto.

315. SECUNDA sententia affirmat, posse vnum attributum videri sine alio, & essentiam sine personis, & vnam personam absque reliquis, etiamsi nulla sit attributorum & personalitatum distinctio. Hæc docent Salas tom. 1 in 1. 2. q. 3. tract. 2. disp. 4. sect. 2. Granadus in 1. p. tomo 1. controuersia prima generali tract. 5. disp. 7. Hurtadus in sua Metaph. disp. 6. sect. 6. & alij recentiores. Pro qua olim putauit fuisse Gulielmum Rubionem in 1. d. 1. q. 6. art. 1. verum hic auctor ibi tantum loquitur de cognitione abstractiua, quam beati distincto actu formare possunt de Deo clarè viso, vt colligitur ex art. 2. ad finem, vbi negat, posse beato communicari cognitionem intuitiuam essentia, & non personarum.

316. Probatur hæc sententia 1. Potest aliqua cognitio intelligentem certificare, quod Deus sit vnus, & non certificare, quod sit trinus; vel quod sit sapiens, & non certificare, quod sit omnipotens, esto hæc à parte rei non distinguantur: ergo potest cognosci, quod Deus sit vnus, & non cognosci, quod sit trinus; vel quod sit sapiens, & non cognosci, quod sit omnipotens. Antecedens probatur, tum quia sunt aliquæ propositiones, quæ verificantur de essentia, & non de personis, vt quod essentia communicetur, persona non communicetur: aliæ contrà de personis, & non de essentia; vt quod persona producat, & producat; essentia nec producat, nec producat. Sed nulla harum propositionum posset esse vera, nisi posset significari & intelligi essentia, non significatis & intellectis personis; aut significari & intelligi persona, non significata & intellecta essentia. Minor explicatur, quia cum dicitur, essentia communicatur; si subiectum in hac propositione æquè primò significaretur, & conciperetur persona, & essentia, falsa esset propositio, quia persona non communicatur; vt igitur sit vera, debet concipi & significari essentia, & non persona: igitur possibilis est cognitio, per quam intelligenti constet, talem rem esse

Deitatem, & non personam, & vice versa. Tū quia non obstante omnimoda identitate inter colorem & albedinem, potest oculus certificari, quod obiectum à longè visum sit coloratum, & non certificari, quod sit album: ergo non obstante formali identitate attributorum, & personarum cum essentia, potest intellectus certificari, quod Deus sit vnus vel sapiens, & non certificari, quod sit trinus, vel bonus.

317. Secundò: Probatur eadem sententia. Deus communicatur ad intra, vt natura; non communicatur, vt persona; producit vt persona, non producit vt natura: ergo poterit videri vt natura, non videri vt persona; & è contra.

318. Tertiò: Filius terminat humanitatem assumptam, absque eo, quod illam terminent reliquæ personæ: ergo poterit terminare visionem, absque eo, quod illam terminent cæteræ personæ.

319. Quartò: Sequeretur, non posse videri substantiam creatam, quin in ea videretur potentia obedientialis, cum ipsa substantia identificata, ac proinde omnes effectus supernaturales, quorum talis potentia est capax.

320. Quintò: Et fortius. Sub ea ratione obiectum terminat visionem, sub qua illam originat: atqui potest Deus sub sola ratione Deitatis, & non personarum, vel attributorum visionem originare: ergo potest sub ratione solius Deitatis, & non personarum, vel attributorum visionem terminare. Maior constat, quoniam visio non minùs producit ab obiecto, quàm ab intellectu, cum non minùs sit obiecti expressio, quàm intellectus actio; exprimit autem obiectum quatenus ab illo originatur: ergo si potest secundum vnam rationem ab obiecto produci, & non secundum aliam, poterit terminari ad vnam, & non ad aliam. Minor probatur, nam potest Deus temperare concursum, & solum cum intellectu influere, vt est vnus, & non vt est trinus, sicut temperat concursum influendo in effectum secundum vnam perfectionem, & non secundum aliam: quia licet Deus sit indiuisibilis in se formaliter, est tamen diuisibilis effectiue. Visio autem non fertur in obiectum, nisi secundum eam rationem, secundum quam formaliter ab obiecto producit, nam secundum eam tantum obiectum exprimit & repræsentat.

321. TERTIA sententia est Aureoli in 1. dist. 1. ar. 2. Baconi q. 2. ar. 1. in ar. 3. Argenti. q. 3. ar. 2. 3. & 4. Gabrielis q. 5. Caiet. 2. 2. q. 2. ar. 8. & 3. part. q. 3. art. 3. Dur. in 4. dist. 49. Caietanus. q. 3. n. 5. Soti q. 3. art. 3. concl. 2. Ocham in 1. dist. 1. q. 5. & omnium Thomistarum in 1. p. q. 12. art. 8. negantiū. Colligitur ex S. Tho. 2. 2. q. 2. art. 8. ad 3. & 3. p. q. 3. art. 3. in quorum primo docet, Deum, prout intelligitur à beatis, non posse absque Trinitate personarum cognosci: in secundo impossibile esse, vt qui cognoscit Deum sicuti est, aliquid à Deo per intellectum circumscribat.

322. Hæc

Aureolus.
Baconus.
Argentius.
Gabriel.
Caietanus.
Durandus.
Sotus.
Ocham.
S. Thomas.
Thomista.

322. Hęc sententia, quia communis est, & magis fauet principijs fidei, sequenda nobis est. Difficultas non modica est in assignanda ratione, quæ illam efficaciter probet, & contrarias rationes, quæ oppositam sententiam probabilem reddunt, funditus evertat. Nam, ut constat rationibus præcedentis sententiæ, non videtur sola identificatio attributorum, & personarum cum essentia satis esse ad hanc veritatem concludendam. Sit igitur,

323. PRIMA ratio communis. Visio intuitiva est visio rei, ut est in se; est enim visio rei existentis ut existentis: Sed Deus nullam in se dicit distinctionem attributorum, & personarum ab essentia: nam licet personæ distinguantur ad inuicem, sunt tamen idem in essentia: ergo non potest videri visione intuitivâ, ut est in se, non visis omnibus, quæ formaliter sunt in ipso. Consequentia constat, alioqui non videretur Deus, ut est in se, sed aliter, atque est in se.

324. Sed contrâ, nam si videretur Deus secundum esse absolutum, & non secundum esse relatiuum, videretur, ut est in se, licet non adæquatè: nam secundum eam perfectionem, secundum quam videretur, non videretur aliter atque est in se. Quod si videri, ut est in se, intelligat auctor, videri secundum omnem perfectionem & absolutam, & relatiuam, negabit aduersarius, hoc esse necessarium ad visionem intuitiuam, sed sufficere, si videatur, ut est in se inadæquatè, secundum vnam tantum perfectionem. Contendere autem, hoc esse de ratione visionis intuitivæ, ut tota res videatur, est contendere de eo, quod in controuersiam vertitur, & pro ratione assignare id ipsum, quod controuertitur, aut certè tenebitur auctor assignare implicantiam, quare nequeat dari visio repræsentans perfectionem absolutam in Deo, absque eo, quod eadem visio repræsentet perfectionem relatiuam, quidquid sit, antalis visio sit dicenda intuitiva, nec ne.

325. SECUNDA ratio sit Patris Suarez lib. 2. de Diuinis attributis cap. 23. Nam aut visio, quâ videretur essentia absque personis, vel contrâ, esset eadem numero visio cum visione, quâ nunc de facto beati Deum vident, aut diuersa. Primum implicat, quia implicat visionem immutatam in se aliquid, nunc non exprimere, quod antea exprimebat; vel contrâ: quia visio exprimit obiectum formaliter, atque ad eodè necessariò. Non secundum, quia vel foret diuersæ speciei, & hæc possibilis non est, quia possibile non est lumen gloriæ diuersæ speciei; aut diuersa numero; at hæc non sufficit ad tantam diuersitatem. Sed contrâ, tum quia dici posset, quod talis visio esset diuersa numero heterogeneè, intra eundem gradum specificum visionis beatæ. Tum, quia dici posset, quod esset diuersæ speciei, non perfectæ, sed imperfectæ, reducibilis ad speciem perfectam visionis beatæ, eò quod non repræsentaret omnia, quæ pertinent ad beatitudinem obiectiuam.

326. TERTIA ratio eiusdem auctoris: quia de essentia intuitivæ cognitionis est, exprimere omnia, quæ formaliter sunt in obiecto. Sed contrâ; nam huius rei quæritur ratio. Neque etiam concludit, quod addit, Deum manifestari beatis in genere causæ formalis obiectivæ, qui concursus diuidi, aut impediri nequit: Nam hæc obiectiua manifestatio proportionatur visioni; visio autem id tantum obiectivè manifestat, à quo formaliter producit; posset autem ab obiecto formaliter produci secundum vnam rationem, & non secundum aliam; igitur posset idem obiectum manifestare secundum vnam rationem & non secundum aliam.

327. QUARTA ratio est Gonzalez Disp. 32. sect. 1. & 2. implicat rem videre clarè & quidditatiuè, ut est in se, & non videre clarè & quidditatiuè omnia prædicata essentialia, quæ ei actu & formaliter competunt: ergo implicat Dei essentiam clarè & quidditatiuè, sicut est, cognoscere, non cognitis eius attributis & personis. Antecedens patet, quia nihil est aliud clarè & quidditatiuè essentiam aliquam cognoscere, quam clarè & quidditatiuè attingere omnia prædicata essentialia, quæ ei actu, & formaliter competunt. Consequentia de attributis constat: nam ea sunt de essentiali cōceptu naturæ diuinæ. De personis verò probatur, quia licet personalitates non sint de essentia naturæ, est tamen de essentia ipsius communicabilitas ad personas: Sed hoc prædicatum nequit cognosci, non cognitis personis: ergo.

328. Sed contrâ primò, quia hæc ratio supponit quod in cōtrouersiam vertitur: vertitur autem in controuersiam, an possit visio intuitiva inadæquatè rei essentiam attingere: sed hæc ratio supponit, quod visio intuitiva debeat adæquatè rei essentiam attingere; supponit enim quod debeat esse visio clara & quidditatiua rei, ut est in se adæquatè: igitur supponit, quod est probandum. Secundò hæc ratio non concludit de relationibus, quæ in eius sententia non sunt de essentia naturæ. Neque ex intuitiva cognitione naturæ, ut communicabilis personis, sequitur intuitiva, sed tantum abstractiua cognitio personarum: sicut ex intuitiva cognitione fundamenti, nõ sequitur nisi abstractiua cognitio termini, ut ex intuitiva cognitione creaturæ non sequitur, nisi abstractiua cognitio creatoris. Nec obstat, quod relationes identificentur cum natura: nam ipse non probat, intuitiuam cognitionem relationum ex sola identificatione, sed ex essentiali inclusione earum cum natura: relationes autem non includuntur essentialiter in natura formaliter, sed terminatiuè: terminus autem non necessariò intuitivè cognoscitur, cognito intuitivè fundamento.

329. QUINTA ratio est Baconi ar. 2. quia obiectum naturaliter mouet potentiam vltimò dispositam; ergo mouet quantum potentia apta est ab ipso moveri: intellectus creatus per lumen gloriæ dispositus

Gonzalez.

Suarez.

Baconius.

aptus est à primo intelligibili moueri secundum omnem perfectionem in ipso existentem: ergo. Confirmat, quia si posset beatus videre essentiam non visis personis, posset per talem visionem iudicare, quod Deus subsisteret in supposito absoluto, ac proinde posset beatus falsum iudicium ferre. Sed contra, nam falsum est Deum naturaliter mouere potentiam in ratione obiecti: quia cum talis motio fiat influxu effectiuo; omnis autem influxus effectiuus ad extra liberè à Deo procedat, non poterit esse naturalis; licet naturalis sit influxus terminatiuus, hic tamen supponit effectiuum, cui proportionatur. Ad Confirmationem nego sequelam: nam esto per talem visionem beatus, non videret personas relatiuas, quia tamen nec videret personam absolutam, non posset iudicare, in Deo esse personam absolutam.

Ratio auctoris.

330. **D**VPLEX ratio mihi occurrit, cur nequeat videri natura sine attributis, aut vna persona absque reliquis; altera ab absurdo & à posteriori: altera ex natura ipsa intelligibilitatis, & à priori. Prior talis est. Si posset vna perfectio in Deo videri absque alijs, sequeretur visionem, quæ de facto videtur, esse infinitam: consequens est falsum, vt omnes concedunt: ergo & antecedens. Sequelam probō: si posset Deus videri secundum vnā perfectionem, & non secundum omnes, intensior foret illa visio, quæ in Deo plures cognosceret perfectiones, quàm quæ pauciores: ergo quæ cognosceret infinitas, infinita foret intensio. Consequentia constat. Quia si quod plures repræsenteret perfectiones, eò visio deberet esse intensior; ergo quæ repræsenteret infinitas, deberet esse infinite intensa. Ergo cum de facto visio beata infinitas repræsenteret perfectiones in Deo, de facto erit infinite intensa. Neque dicas: perfectiones extensiuas in Deo esse finitas. Tum quia saltem hoc argumentum fieri potest de perfectionibus infinitis intensiue quæ à singulis beatis videntur, vt infinite perfectæ ex parte obiecti. hoc modo. Ad videndum, exempli gratia, sapiētiam Diuinam, vt duo ex parte obiecti, requiritur certa intensio visionis: ergo ad videndam illam infinite perfectam ex parte obiecti requireretur infinita intensio visionis. Tum quia in hac sententia, non necessariò visa diuina essentia viderentur omnes perfectiones, quæ in diuina essentia ratione possunt distingui, per respectum ad infinitas perfectiones possibles, ab eadem diuina essentia exemplabiles & producibiles: atqui hæc sunt infinite extensiuæ: ergo. Antecedens verò sic ostendo: Si videri posset vna perfectio sine alijs, non quælibet visio naturā suā repræsenteret totum Deum: ergo visio, quæ repræsenteret totum Deum, esset infinite perfectior visione, quæ repræsenteret Deum secundum finitam tan-

tum perfectionem. Consequentiam probō: nam ita se haberet visio repræsens Deum secundum finitam perfectionem, respectu visionis repræsens Deum secundum infinitas perfectiones, sicut se habet perfectio finita respectu perfectionum infinitarum: igitur posito, quod quælibet visio non necessariò repræsenteret infinitas perfectiones in Deo, ad eas representandas opus foret infinita visione. Quod absurdum vitatur, si dicamus, per quamcunque visionem necessariò repræsenterari totū Deum, omnesque eius infinitas perfectiones; eò quod necessitas videndi totum Deum, vt infinitum non nascitur ex infinita intensione visionis, sed ex natura ipsa obiecti, quod quia indiuisibile est, implicat quacumque visione videri, & non totum videri.

331. Posterior ratio à priori, ducta ex natura ipsa intelligibilitatis obiecti hæc est. Intelligibilitas, quam vnaquæque res habet ad mouendam potentiam intellectiuam ad intellectionem sui, immediatè fundatur in tota entitate rei: ergo implicat, si res est indiuisibilis, quod possit mouere intellectum ad intellectionem, quæ non repræsenteret ipsam secundum totam suam entitatem, & intrinsecam perfectionem, quam habet. Consequentia constat, quia nulla potentia mouere potest, nisi secundum modum sibi proprium: ergo si potentia motiua obiecti immediatè fundatur in tota entitate & intrinseca perfectione rei, modus proprius ipsius erit, mouere seu determinare intellectum ad totam entitatem, & intrinsecam perfectionem sui cognoscendam, alioquin non moueret secundum modum sibi proprium. Antecedens constat primò à posteriori, nam obiecta sensibilia, cum nequeant ipsa ob diuisibilitatem sui, per quamlibet sui partem determinare potentiam ad visionem totius suæ entitatis, id præstant per species sui vicarias, quarum quælibet minima pars, quia producta est ab omnibus partibus obiecti sensibilis, vim habet representandi totum obiectum. Ergo à fortiori id præstabit obiectum ipsum, quando est indiuisibile. Secundò à priori ex intrinseco & primario fine talis potentia, qui est determinare intellectum ad sui representationem, ne potentia cognoscitiua possit circa proprium obiectum falli: ad hoc autem necessaria fuit potentia productiua representationis totius entitatis obiecti; quæ alia non est, quàm cognoscibilitas eiusdem obiecti, fundata in tota entitate obiecti.

332. Confirmatur 1. Nam ideò potentia generatiua viuētis fundatur in tota entitate viuētis, nec potest, nisi ad totum viuens communicandum concurrere, quia ex intrinseco & primario fine ordinatur ad totam naturam specificam viuētis realiter producendam. Ergo à fortiori, quia cognoscibilitas rei ordinatur ad totam naturam, etiam indiuidualem rei, intentionaliter producendam, fundari debet in tota

entitate

entitate rei; nec debet posse, nisi ad totius rei representationem concurrere.

333. Confirmatur 2. Quia cognoscibilitas rei habet pro termino suæ specificationis seipsam; est enim virtus determinatiua potentiae cognoscentis ad cognitionem suæ entitatis; ergo ipsius concursus essentialiter tendit ad representandam propriam entitatem: sed finis talis representationis est representare totam entitatem rei cognoscibilis: ergo ad totam illam representandam tendit, quando est indiuisibilis.

334. Confirmatur 3. Implicat non videri totum obiectum indiuisibile, quando illud immediate in seipso videtur: sed implicat Deum videri, nisi in seipso; ergo & quin totus videatur. Minor constat ex supra disputatis de specie diuinæ essentiae. Maior probatur, quia quando obiectum videtur immediate in seipso, & non in aliquo medio cognito, cognitionem immediate terminat per suam entitatem: ergo impossibile est, si sit indiuisibile, quin totum videatur: quia quando obiectum terminat cognitionem immediate per seipsum, non habet à quo possit limitari, quin totum seipsum manifestet cognoscenti: igitur impossibile est, quin totum videatur. Consequentia claret, quia nisi forma habeat à quo limitetur, nequit ipsa suum effectum formalem limitare, quia cum ille non distinguatur à forma ipsa, implicat esse totam formam in subiecto vel potentia capaci, & non esse totum effectum formalem ipsius. Cum igitur obiectum in seipso visum sit forma obiectiua potentiae cognoscentis, immediate per propriam entitatem, implicat ipsum limitare suam obiectiuam præsentiam, qui est effectus formalis ipsius, nisi ab aliquo limitetur. Antecedens ostendo, quia si quid illud limitaret, quo minus se totum manifestaret cognoscenti, esset concursus ipse obiectiuus, limitatè procedens ab obiecto: atqui hic non est, quia, ut probatum est, hic necessariò procedere debet à potentia motiua obiecti, quæ fundatur in tota entitate rei.

335. Confirmatur 4. Quia intelligibilitas est adæquata passio rei intelligibilis: implicat autem, adæquatam passionem non fluere à tota natura, cuius est passio: igitur implicat, intelligibilitatem non procedere à tota natura rei intelligibilis: Maior patet, quoniam intelligibilitas sequitur immediate naturam entis, quod intimè imbibitur in omni ratione. Minor constat, nam adæquata passio est, quæ procedit à tota natura, cuius est passio, alioqui non esset adæquata passio, si ab vna tantum ratione procederet.

336. Obijciens 1. Si potentia motiua obiecti fundatur in tota entitate intrinseca rei, sequitur visionem beatam non solum obiectiuè originari ab essentia Dei, sed etiam à Diuinis relationibus: consequens est falsum; ergo & antecedens. Sequela patet, quia etiam Diuinæ relationes sunt intrinsece Deo, & necessariò etiam cum essentia videntur, quid-

quid autem videtur, debet obiectiuè originare visionem. Minor probatur, quia nullus effectus ad extra originatur à Diuinis relationibus, sed à sola essentia: tum quia relationes non sunt actiuæ: tum quia nullus effectus ad extra habet similitudinem cum diuinis relationibus, alioqui posset per illum Trinitas personarum cognosci: sed visio beata est quidam effectus ad extra: ergo. Resp. negando minorem: cuius probatio concedenda est de effectui causæ purè effectiuæ, neganda de effectui causæ obiectiuæ, cuiusmodi est visio beata. Cuius discriminis ratio est, quia effectus causæ obiectiuæ, cum debeat representare totam entitatem obiecti, ad quam exprimendam essentialiter ordinatur, debet à tota entitate obiecti originari, reliqui verò effectus, cum non ordinentur ad entitatem causæ representandam, non debent à tota entitate causæ indiuisibiliter originari. Vnde negandum est, in ordine ad claram visionem sui, Diuinæ relationes non esse actiuas. Nam qua ratione sunt intelligibiles, sunt etiam motiuæ intellectus ad claram notitiam sui. Secundò esto diuinæ relationes non sint motiuæ ad intellectionem sui immediate, possunt tamen esse motiuæ ad intellectionem sui mediatè per ipsam essentiam diuinam, quatenus est species intelligibilis, non tantum sui ipsius, sed etiam diuinarum relationum.

337. Obijciens 2. Esto potentia motiua obiecti fundetur in tota entitate rei adhuc non implicat, illam limitari ad concurrendum inadæquate cum potentia cognoscentiua ad visionem sui, sicut de facto limitatur ad concurrendum intensiuè. Confirm. quia omnis concursus ad extra est Deo liber, & attemperabilis iuxta ipsius beneplacitum. Resp. negando assumptum, quia cum talis potentia indiuisibiliter fundetur in tota entitate obiecti, implicat ipsius concursum limitari ad entitatem obiecti representandam. Quare implicat, Deum concurrere per potentiam obiectiuam, & non concurrere ad totam sui entitatem representandam. Nec est eadem ratio de concursu intensiuo; nam hic potius se tenet ex parte cognoscentis, quam ex parte obiecti cogniti: finis autem cognoscibilitatis obiecti non est, ut quouis modo à cognoscente cognoscatur, sed ut cognoscatur totum; & patet in ipsis speciebus visuiis, quarum quælibet vel minima pars representat totum obiectum extensiuè, non autem totum intensiuè. Ad Confirmationem concedo, omnem concursum ad extra esse Deo absolute liberum, posse tamen aliquem ex suppositione esse necessarium. Talis est concursus obiectiuus essentiae diuinæ, qui, quoniam indiuisibiliter fundatur in tota Deitate, implicat illum limitari ad solam essentiam, vel relationes representandas.

338. Ad fundamentum primæ sententiæ negatur assumptum. Ad primum verò Scoti, concessa maiore, negatur minor: etenim sicut prioritas originis non infert prioritatem

durationis, penes quàm tantum cognitio prior aut posterior dicitur: ita ex eo, quod Pater ut prior origine intelligit suam essentiam, non sequitur, quod in aliquo priore *in quo*, illam intelligat non communicatam Filio: sed tantum sequitur, quod illam intelligat, ut prior origine, hoc est, ut non habens illam ab alio; contrà verò Filius, & Spiritus sanctus intelligunt illam ut posteriores origine, hoc est, ut habentes illam ab alio: simul tamen aeternitate illam intelligunt omnes, cuius ratio est, quia prioritas originis est tantum prioritas à quo, siue independentiæ, quæ simul stare potest cum simultate durationis, & *in quo*: igitur potest æternus Pater ut prior origine, & independentè à Filio & Spiritu sancto intelligere suam essentiam, & nihilominus simul duratione & aeternitate illam intelligere cum Filio & Spiritu sancto; nam sicut in nullo signo, in quo Pater habet esse, *in quo* eodem signo idem esse non habeat Filius & Spiritus sanctus, licet Pater habeat à se, Filius verò & Spiritus sanctus ab alio: ita in nullo signo, in quo Pater intelligit suam essentiam, in quo eandem non intelligant Filius & Spiritus sanctus. Ad illam probationem, quod sicut quælibet persona Divina intelligit intellectu, ut in se existente, ita intelligit essentiam, ut in se existentem, negatur paritas. Ratio verò discriminis est, quia cum intellectus sit principium vitale, non autem intelligibile, maiorem coniunctionem postulat cum intelligente intellectus, quàm intelligibile, nam hoc intelligi potest etiam separatim ab ipso intelligente, cum tamen nequeat intelligens intelligere per intellectum separatim à se. Concedo igitur, ad intellectionem utrumque requiri, sed non eadem coniunctione. Quamvis si intelligibile consideretur, non in ratione termini, sed in ratione principij mouentis intellectum ad intellectionem, omnes personæ Divinæ in ratione obiecti mouentis sunt sufficienter coniunctæ cum intellectu Patris, pro quouis signo in quo, quia nullum est signum, in quo Pater non sit cum Filio, & Spiritu sancto, esto Pater sit à se, Filius verò, & Spiritus sanctus ab alio.

339. Ad secundum distingo primum & secundum consequens: aliquam beatitudinem habet Pater à Filio originatiue, nego; obiectiue, concedo. Nam personæ productæ, earumque processiones complent obiectum beatificum Patris. Distinguo etiam tertium consequens: etenim cognitio essentialis est prior relatione relatiuis in ratione constitutis essentiam, eò quod essentia prius ratione constituitur per absoluta, quàm per relatiua. Cæterum possunt relatiua esse ratione priora cognitione in ratione obiecti: nihil enim obstat, in diuinis eandem perfectionem esse priorem, & posteriorem consideratam secundum diuersam rationem.

340. Ad tertium nego consequentiam, nam potest Filius eadem intellectione produci, & simul intelligi, ut infra.

341. Ad quartum nego cum Caietano, personas non pertinere ad obiectum primum beatitudinis. Secundò esto non pertineant, ut multi recentiores putant, adhuc nego, cognitionem intuitiuam abstrahere posse ab omni obiecto secundario, sed tantum ab illo, quod ex natura rei distinguitur à primario.

342. Ad quintum nego consequentiam: etenim cur intuitiue cognosci nequeat Pater, non cognito intuitiue Filio, & Spiritu sancto non est, quia cognito intuitiue vno relatiuo, intuitiue cognosci debet & alterum, sed quia cum tota Trinitas sit eadem formalis perfectio cum natura diuina, nequit natura cognosci, quin tota Trinitas personarum cognoscatur: & quia cognita intuitiue persona Patris, necessariò cognoscitur intuitiue natura & essentia ipsius; cum qua, quia identificantur formaliter reliquæ personæ, necessariò cognita intuitiue persona Patris, cum ea intuitiue cognoscuntur & reliquæ personæ. Ex quo patet ad Confirmit.

343. Ad primum secundæ sententiæ, nego antecedens. Si sermo sit de cognitione intuitiua, ob rationem assignatam, & ad probationem, nego minorem: nam ut illæ propositiones possint à beatis formari, non est necesse, ut intelligatur essentia, non intellectus personis, aut contrà; sed sufficit, si cognoscatur Deus secundum perfectionem absolutam, & respectiuam, & secundum vnam videatur, & affirmetur ut communicabilis, & secundum aliam videatur, & affirmetur ut incommunicabilis. Ad exemplum de obiecto visibili Resp. aliud esse, non videri totum obiectum secundum omnes rationes indiuisibiliter identificatas; aliud propter remissum lumen, vel cognitionem non posse potentiam de singulis obiecti rationibus certò, ac distinctè iudicare. Primum est falsum, etiam in exemplo allato, quia oculus non percipit tantum colorem in communi, cum ille non sit obiectum visus, sed in specie, & in individuo. Secundum concedimus contingere in visione corporea, ob defectum claritatis luminis, vel visionis: negamus tamen id contingere posse in visione beata, ob excellentiam luminis gloriosi, cuius vel remississimus gradus, ex eo quod sit perfecta participatio luminis increati beatum distinctè certificat de omnibus perfectionibus diuinis.

344. Ad secundum & tertium nego consequentiam, nam omnis communicatio fit ad exigentiam subiecti, cui communicatur: sed nec Filius est capax paternitatis, nec natura humana plurium suppositorum adæquatè suppositantium: ergo licet natura diuina sit eadem cum paternitate, & vna persona cum alijs in natura, non propterea communicatà naturā Filio, communicatur ei simul & paternitas: aut vnità personā Verbi humanitati, vniuntur illi & reliquæ; cum nec Filius sit capax paternitatis, nec humanitas reliquarum personarum, stante vnione ipsius ad Verbum adæquatè ipsam suppositans. At verò

intellectus

Caietanus.

SECTIO XIX.

An, & quo pacto Beati videant libera consilia & decreta in Deo?

intellectus creatus est capax tam visionis essentialis, quam personarum: ergo non est, unde possit limitari ad solam visionem essentialis, vel personarum. Cuius ratio à priori est, quia ratio formalis, sub qua intellectus tendit ad Deum cognoscendum est intelligibilitas, quæ quia immediatè & proximè fundatur in ipsa ratione entis ut sic, totum Deum secundum totam suam entitatem, & intrinsecas perfectiones manifestat beato. Contrà verò, quia ratio formalis, sub qua persona tendit ad communicandam naturam, est communicabilitas, quæ est proprietas solius naturæ; & ratio formalis, sub qua tendit ad producendam personam, est producibilitas, quæ est, solius personalitatis propria, idè Pater communicando Filio naturam, non communicat illi personalitatem propriam: nec producendo illius personam, producit simul & naturam. Confimiliter, quia ratio formalis, sub qua Verbum Diuinum tendit ad suppositandam naturam creatam, est adequata sustentatio talis naturæ, quæ præstita, natura non est capax vterioris sustentationis, idè potuit Verbum vniri hypostaticè naturæ humanæ, quin illi vnirentur reliquæ personæ.

345. Ad quartum concessâ sequelâ antecedentis, nego consequentiam; quoniam ad intuituè cognoscendam potentiam obedientialem, cum quolibet ente creato suapte naturâ operatiuo identificatam, non est necesse distinctè, & in particulari cognoscere aliquem effectum supernaturalem, cuius illa est capax: sed sufficit in confuso, & in comuni cognoscere, posse in ea, & per eam à Deo effici, quidquid contradictionem non inuoluit. Nam ex vi cognitionis intuitiue non cogimur distinctè cognoscere, nisi quæ formaliter, & intrinsecè sunt in re cognita: effectus autem supernaturales non sunt formaliter, & intrinsecè in potentia obedientiali, sed tantum extrinsecè, & terminatiuè. Respondeo secundò, negando, eum, qui intuitiue cognoscit creaturam, debere etiam cognoscere potentiam obedientialem, quia cum hæc non consistat in aliquo intrinseco ordine, aut respectu, sed in sola extrinseca connotatione ad effectus supernaturales, excedentes propriam naturam, non potest cognita tantum intrinsecè entitate & naturali potentiâ creaturæ, cognosci potentia obedientialis ipsius; quia cum intrinseca entitate, & potentiâ naturali creaturæ, non necessariò cognoscitur connotatio ad extrinsecos effectus supernaturales, in qua connotatione completur formaliter potentia obedientialis creaturæ. Ad quintum constat ex dictis.

346. **N**ihil ferè de hac controuersia antiquiores Scholastici: pauca quædam recentiores. Lege Molinam 1. p. q. 12. artic. 8. disput. 5. memb. 5. Bannez, ibidem §. His positis. Zumel ibidem art. 7. quæst. 1. ad argumenta ad primum. Granadum tract. 6. disput. 1. sect. 7. Fasolum 1. p. q. 12. artic. dubit. 3. obiect. 5. Suar. lib. 2. de Attrib. diuinis cap. 24.

347. Ratio verò dubitandi est, quoniam actus liber nullam perfectionem intrinsecam addit supra necessariam in Deo, siquidem Deus non vult per intrinsecam terminationem actus, sed per extrinsecam dumtaxat mutationem obiecti. Ergo aut omnes actus liberi necessariò in Deo cognoscuntur, cognitâ eius substantiâ & actu necessario, quo seipsum & creaturas possibiles diligit, aut nullo modo illi cognosci possunt in seipsis. Consequentia probatur, quia cum in seipsis non distinguantur ab actu necessario, aut simul cognoscuntur cum illo, aut nullo pacto cognosci poterunt in seipsis; quia ut possint in seipsis cognosci diuersâ cognitione, quâ cognoscitur actus necessarius, deberent aliquid superaddere actui necessario, alioqui si nihil addunt actui necessario, non poterunt videri diuersâ cognitione ab ea, quâ videtur actus ipse necessarius: ac proinde eo ipso, quo videtur actus necessarius, videbuntur etiâ actus liberi; cum ad vidèdos actus liberos in Deo, non sit opus videre aliquam perfectionem diuersam ab ipsa perfectione actus necessarij.

348. In contrarium autem est, quoniam multi ex his actibus videntur à beatis in verbo, cum tamen non omnes videantur à quolibet beato. Primum constat, quoniam multa futura libera videntur à beatis in verbo; nequeunt autem hæc in verbo videri, nisi visis actibus liberis diuinæ voluntatis, à quibus hæc futura, tanquam à proxima causaliberè determinante pendent: quemadmodum nequeunt videri possibilia in eodem verbo, nisi visâ omnipotentia Dei, à qua tanquâ à causa eminentiali productiua pendent. Secundum verò ostendo: quia cū huiusmodi actus liberi in Deo sint connexi cū effectibus futuris, si visâ substantia, aut actu necessario diuinæ voluntatis, necessariò etiam viderentur omnes actus liberi, cum iisdem etiam viderentur omnia futura libera; cum nequeat distinctè & in particulari videri actus liber diuinæ voluntatis, quin simul etiam videatur effectus futurus, cuius connotatione actus liber in Deo essentialiter constituitur. Vnde non est eadè ratio de potentia, quæ videri potest clarè & distinctè, nullo viso effectui in seipso: nā potètia diuina nō constituitur formaliter per connotationem

tionem